

BLOGI

Ison-Britannian talouskasvu on hidastunut pitkäaikaisesti

22.6.2023 – Kansainvälinen talous

KIRJOITTAJA

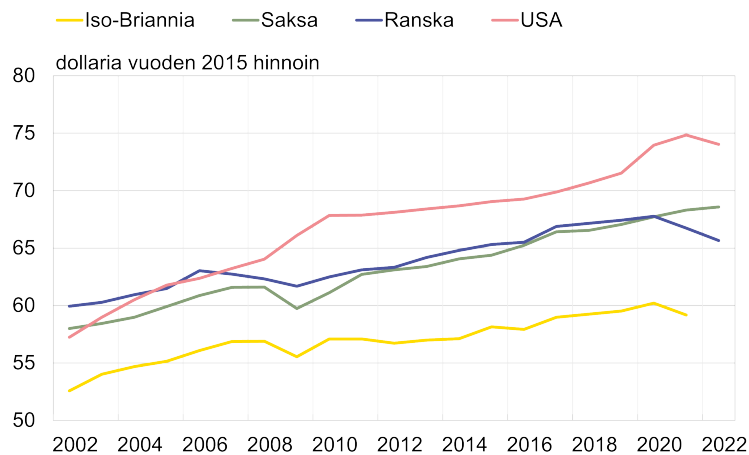
Sanna Kurronen

Vanhempi ekonomisti

Ison-Britannian talouden vaikeudet alkoivat viimeistään finanssikriisistä, jonka jälkeen tuottavuuskasvu on ollut heikkoa. Englannin keskuspankki arvioi tuottavuuskasvun hidastumisen olevan rakenteellista, joten alhaisempi kasvu näkyy myös potentiaalisen kasvun luvuissa. Siinä missä potentiaalinen tuottavuuskasvu oli kaksi prosenttia finanssikriisiä edeltävän vuosikymmenen, se taantui noin puoleen prosenttiin finanssikriisin jälkeen, eikä nousua ole Englannin keskuspankin arvion mukaan lähivuosina odotettavissa.

Kuvio 1.

Ostovoimakorjattu työn tuottavuus työtuntia kohden

Lähde: OECD ja Macrobond.

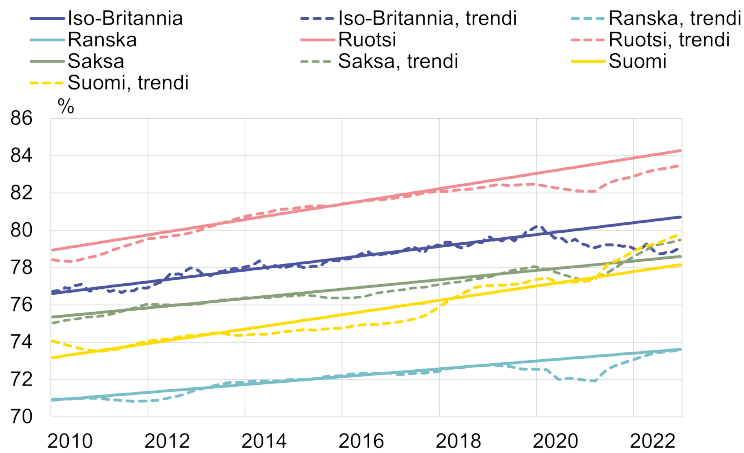
15.6.2023
© Suomen Pankki

Viime vuosikymmenellä Ison-Britannian väisua tuottavuuskasvua paikkasi työvoiman tarjonnan kasvu, kun maahanmuutto oli runsasta. Nettomaahanmuutto Euroopan unionista on kuitenkin painunut jo negatiiviseksi, eikä lisääntynyt maahanmuutto muualta ole korvannut sitä kuin osittain. Ikääntymisen myötä potentiaalinen työvoiman tarjonta kasvaa Englannin keskuspankin arvion mukaan tulevana vuosina selvästi aiempaa hitaammin ja pandemia on osaltaan vauhdittanut kehitystä. Kun samalla

työmarkkinoille osallistumisaste laskee, edes maahanmuutto ei tällä hetkellä riitä paikkaamaan tekijäpulaa. Alentuneen osallistumisasteen taustalla ovat Englannin keskuspankin mukaan ikääntymisen lisäksi erityisesti pitkäaikaisen covidin ja terveydenhuollon kriisin lisäämä pitkäaikaissairastaminen ja vasta alkuvuonna 2023 osallistumisasteen nousu näyttää alustavien tietojen mukaan vihdoinkin vauhdittuvan. Monessa Euroopan maassa osallistumisaste on väestön ikääntymisestä huolimatta jatkanut nousuaan, ja nousu on jopa vauhdittunut koronapandemian jälkimainingeissa. Ison-Britannian osallistumisaste oli selvästi muita suuria Euroopan maita korkeampi ennen koronapandemiaa, mutta vuoden 2022 lopulla Saksa oli kirinyt Britannian ohi.

Kuvio 2.

Työvoiman osallistumisaste (15-64v.) sekä sen 2010-2022 lineaarinen trendi eri maissa

Lähde: Macrobond.

15.6.2023
© Suomen Pankki

Euroopan unioni on edelleen Ison-Britannian tärkein vientimarkkina

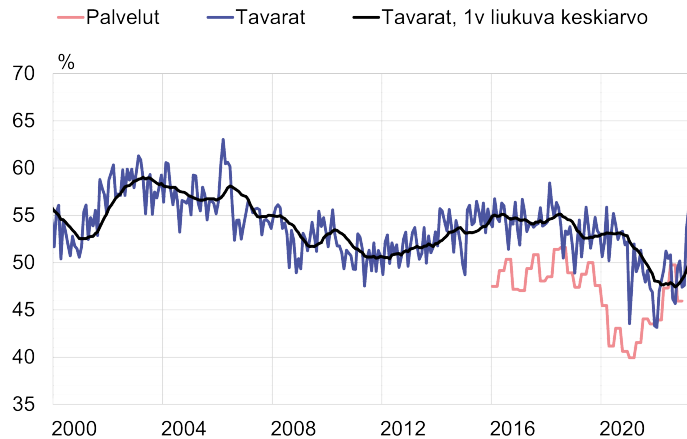
Vuonna 2022 Britannian tavaroiden ja palveluiden viennistä 42 prosenttia meni Euroopan unioniin ja tuonnista 48 prosenttia tuli EU:sta. Ison-Britannian tavarakauppa EU:n kanssa on tyypillisesti viimeisen vuosikymmenen ollut noin 100 miljardia punttaa alijäämäinen ja palvelukauppa noin 30 miljardia ylijäämäinen, joskin pandemiavuosina 2020–2021 kaupan alijäämä EU:n kanssa oli selvästi pienempi. Myös muun maailman kanssa tavarakauppa on alijäämäistä, mutta palvelukaupan ylijäämä nosti kauppataaseen ylijäämäiseksi vuonna 2022 EU:n ulkopuolisessa maailmankaupassa.

Brexit, koronapandemia sekä Venäjän hyökkäyssodan aikaansaama energiakriisi ovat heiluttaneet ulkomaankauppaa viime vuosina. Pandemian aikana Kiinan osuus Britannian tavaratuonnista kasvoi, mutta se on nyt palautunut pandemiaa edeltäneelle tasolle. Energiakriisi taas nosti esimerkiksi Norjan merkitystä Britannian tuontimaana, mutta Norjan osuus Britannian tuonnista on taas laskussa. Ison-Britannian irtautuminen Euroopan Unionista taas lisäsi kaupan esteitä tärkeimmän kauppakumppanin kanssa ja nosti hintoja, vaikka täsmällistä vaikutusta on vaikea arvioida. Tavarakaupassa Britannia tuo EU:sta erityisesti koneita, laitteita ja liikennevälineitä (36 % tuonnista vuonna 2022),

mutta myös elintarvikkeiden osuus tuonnista on huomattava (11 %). Palvelutuonnissa merkittävin alaeä on matkailu, joka vuonna 2022 vastasi 37 prosenttia Britannian palvelutuonnista EU:sta. Vuonna 2022 Britannian matkailupalveluiden tuonti EU:sta oli jo nimellisesti korkeammalla tasolla kuin vuonna 2019.

Kuvio 3.

EU-maiden osuus Ison-Britannian tuonnista

Lähteet: ONS, Macrobond.

15.6.2023
© Suomen Pankki

Ison-Britannian talous kasvaa maan keskuspankin arvion mukaan vajaan prosentin vuosivauhtia seuraavat kaksi vuotta, eikä merkittävää kasvun kiihtymistä ole luvassa senkään jälkeen. Inflaatio painuu kahden prosentin tavoitteeseen vasta vuoden 2024 lopulla. Vaisuu kasvu nostaa ennusteissa työttömyysastetta kuitenkin vain hieman ja työttömyysaste on yhä vuoden 2026 alkupuoliskolla 4,5 % (nykyinen 3,9 %). Pidemmän aikavälin potentiaalinen bruttokansantuotteen kasvu on arvioiden mukaan selvästi lähivuosien kasvua nopeampaa, noin 1,7–1,8 % kuluvan vuosikymmenen loppupuolella. Maahanmuuton odotetaan pitävän väestön kasvussa ja myös eläkeiän nousu lisää työn tarjontaa, jolloin tuottavuuskasvu ei jää yksin kannattelemaan talouskasvua.

Lähteet:

Bakker, J. D., Datta, N., De Lyon, J., Opitz, L., & Yang, D. (2022). Post-Brexit imports, supply chains, and the effect on consumer prices (pp. 41–45). Retrieved from <http://www.econis.eu/PPNSET?PPN=1809493528>

Bank of England. (2022). Monetary Policy Report - August. Retrieved from <https://www.bankofengland.co.uk/monetary-policy-report/2022/august-2022>

Bank of England. (2023a). Monetary policy report February.

Bank of England. (2023b). Monetary policy report May.

Dhingra, S. (2023). A cost-of-living crisis: Inflation during an unprecedented terms of trade shock – speech by Swati Dhingra Given at the Resolution Foundation.

Office for National Statistics. (2023). Productivity overview, UK . Retrieved from <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/labourproductivity/articles/ukproductivityintroduction/octobertodecember2022>

Webb, D., & Ward, M. (2023). Statistics on UK-EU trade. House of Commons Library. Retrieved from House of Commons Library website: <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-7851/>

Avainsanat

Iso-Britannia, työvoiman osallistumisaste, talouskasvu, tuonti, vienti